

Аналізуючи дані, ми відмітили середній коефіцієнт повторюваності за живою масою серед ярок I групи $r_w = 0,56$, і дуже високій серед ярок II групи $r_w = 0,79$ в період 4– 8 місяців. Також, можна відмітити, що високий коефіцієнт повторюваності зберігається в період 8 -14 місяців, відповідно, $r_w = 0,54$ та $r_w = 0,77$.

За довжиною вовни коефіцієнт повторювальності в 4 – 8 місяців для ярок I групи коефіцієнт складав $r_w = 0,44$, а серед ярок II групи $r_w = 0,62$. Така ж високий тенденція зберігається в період 8 -14 місяців., відповідно, $r_w = 0,38$ та $r_w = 0,60$

Висновки. Цигайська порода овець характеризується високою відтворювальною здатністю та скороспілістю, комбінованою продуктивністю, характеризується витривалістю та життєздатністю, тому використання її як материнську форму для схрещування є дуже доцільним.

Проводячи аналіз даних можна зробити висновок, що відбір ярок за живою масою, та довжиною вовни був би більш ефективним в 4 місячному віці. Тварини які мали більшу живу масу і довжину вовни в 4 місячному віці в наступні вікові періоди проявили би свій генетичний потенціал.

Список використаних джерел

1. Басовський М.З. та ін. Розведення сільськогосподарських тварин. Біла Церква, 2001. 400 с.
2. Бинкевич В. Я. та ін. Вівчарство України: основні тенденції функціонування галузі. Науковий вісник ЛНУВМБТ імені С.З. Гжицького. С .212-220.
3. Вороненко В. І. Довідник з вівчарства. Нова Каховка: «ПІЕЛ», 2008. С. 113–115.

УДК: 639.215.2.043

ВИКОРИСТАННЯ КОМБІКОРМІВ З РІЗНИМ ВМІСТОМ ПРОТЕЇНУ ДЛЯ ПІДРОЩУВАННЯ ЛИЧИНОК КОРОПОВИХ РИБ

Буркот Л.В., здобувач

Наук.керівник **Найдіч О.В.**, к.в.н., доцент

Одеський державний аграрний університет

Вступ. Ефективне використання штучних кормів при вирощуванні різних вікових груп корошових риб за різними способами їх утримання починається з личинкової стадії онтогенезу і продовжується до вирощування виробників. Це потрібно для отримання від виробників якісно життєстійкого потомства, яке

надалі використовується як для вирощування племінного матеріалу, так і для виробничих цілей [1,2].

У інтенсивному рибному господарстві, коли щільність посадки збільшується, у порівнянні з екстенсивним, в два рази і більше, складовою частиною раціону коропа є штучно приготовані корми, які згодуються тим більше, чим вище показник щільності посадки риби на гектар ставкової площі або на 1м³ води. З підвищенням щільності посадки риби у 2 рази і більше її середня маса по закінченню вирощування знижується без годування риби в два рази і більше. За даними Шиета Г.І., із збільшенням щільності посадки риби відсоток природної їжі знижується, а штучних кормів збільшується. Якщо в харчовій грудці вона складає менше 25%, то штучний корм має бути повноцінним. Ці висновки підтверджуються даними Просяного і Желтова – при збільшенні щільності посадки у 2-3 рази відсоток природної їжі у добовому раціоні коропа складає 35-50 %, а при збільшенні в 4-5 разів – до 20%, в 5-6 разів – до 10 % і в 10 разів кількість природної їжі зводиться до нуля. Тому рибі необхідно згодувувати повноцінні штучні корми. Фактично вирощування риби в ставках дорівнює вирощуванню її в індустріальних господарствах в умовах садків, басейнів і лотків, де використовуються лише повноцінні комбікорми з певним набором і співвідношенням компонентів рослинного і тваринного походження з обов'язковим збагаченням їх ростостимулюючими речовинами [1-4].

Отже, організація ефективного годування коропа різних вікових груп при вирощуванні в ставках і індустріальних господарствах (садках, басейнах та лотках) якісними гранульованими комбікормами, з урахуванням нормованого годування риби на кожному етапі її розвитку і на різних рівнях інтенсифікації, є актуальним особливо в сучасних умовах вирощування риби із застосуванням місцевих і нетрадиційних кормових засобів.

У зв'язку з цим метою нашого дослідження є вивчення впливу стартових комбікормів з різним вмістом в них протеїну і амінокислот на результати підросування личинок коропових риб.

Матеріали і методи досліджень. Об'єктами досліджень були личинки коропа, корми номерів СК 1 – 8, СКЕ 3 – 81, СКЕ 5 – 87.

Результати досліджень. Дослід проводили у басейнах з об'ємом не менш 1 м³, глибиною 0,5 м за щільності посадки від 1 до 2 тис.екз. Тривалість досліду була 20 днів.

Експериментальні басейни зариблювались 3-4-х денною личинкою коропа, із середньою масою 1.5-2.2 мг.

Природна їжа (зоопланктон) при вирощуванні личинок коропа по набору і кількості поживних речовин – протеїну, жиру, а також вітамінів, гормонів, макро- і мікроелементів, відноситься до оптимальної і її можна вважати еталоном в харчуванні риб різного віку.

Максимальна кількість енергії в порівнянні з комбікормами відзначено в зоопланктоні, який при підрощуванні личинок коропа відноситься до еталону. Тому при розробці стартових комбікормів прагнули до цього показника.

На основі вивчення активності травних ферментів під час годування різними кормами і потреб личинок коропових риб були розроблені і випробувані експериментальні стартові комбікорми. До складу цих кормів були включені корми рослинного походження, харчовий альбумін, який отримують з крові великої рогатої худоби в порошкоподібному вигляді. У ньому міститься не менше 85% розчинених білкових речовин і 3000 Ккал. обмінної енергії, рибне борошно, сухе молоко; з мікробіологічного синтезу-кормові дріжджі а з рослинного походження-щоти-соєвий і соняшниковий.

Контрольній групі личинок згодовували природну їжу, а дослідної – комбікорм СК 1-8.

Протягом усього досвіду личинки коропа добре поїдали сухий комбікорм при 100% - вому наповненні кишечника.

Зростання маси личинок коропа в експериментальних групах порівняно з контрольною був більшим. Приріст маси личинок за першим досвідом в експериментальній групі порівняно з контрольною був більшим на 2,8%, а за другим-відповідно на 7,9%.

Протягом 20 денного експерименту динаміка зростання і приросту маси личинок риб в залежності від вмісту у воді розчиненого кисню збільшувалася до 12-13-го дня і в середньому по обох групах була майже однакова: в контрольній групі -6,4, а в дослідній -6 мг. починаючи з 14-го дня збільшення було незначне і після закінчення досвіду склало відповідно 6,7 і 6,8 мг.

Вміст у воді розчиненого кисню починаючи з 7-го дня підрощування поступово зменшувався і до 14-го дня дослідження в контрольній водоймі становив 4,4 мг/л, а в експериментальному 3,3. До 20-го дня було відповідно 3,8 і 2,7.

Відзначено, що починаючи з 13-го дня дослідження і по 20-ий день зростання личинок практично зупинилося, але поїдання корму було хорошим. Наповнення кишечника кормом становило 100%.

Аналіз даних з досвіду показує, що більш інтенсивне збільшення маси личинок коропа спостерігалось при хорошому кисневому режимі. Очевидно, для успішного підрощування личинок коропа в садках необхідно створювати кисневий режим у воді не менше 5-6 мг/л. Зниження розчиненого у воді кисню нижче позначеного показника веде до зниження зростання маси личинок і їх загибелі.

Вигодовування личинкам корму 10 і 20% від їх маси при годуванні через кожні 2 години призводить до зниження темпу зростання. Очевидно, личинкам коропа не вистачає корму, що дає підставу рекомендувати вигодовування стартовим комбікормом (СК 1-8) через кожні 1-1, 5 години.

Випробування комбікорму СК 1-8 для підрощування личинок коропа показало, що личинки на цьому комбікормі добре ростуть. Разом з тим необхідно відзначити, що в рибних господарствах не завжди є в достатній кількості альбумін, тому заміна його іншими компонентами є пріоритетною, також деякі компоненти цього корму, агар-агар, сухе молоко є дефіцитними.

Тому були розроблені і випробувані деякі рецепти комбікормів замість рецепта СК 1-8, такі як СК 3-81 і СК 5-87. У складі цих комбікормів була зменшена кількість альбуміну, сухого молока, та збільшена кількість рибного борошна й особливо кормових дріжджів, введений соняшниковий шрот і трав'яне борошно

Для дослідження корму СК 3-81, личинок коропових риб розмістили в капронові садки, температура була 20,3-23,8 з, а вміст розчиненого кисню у воді 8,7 – 13,6 мг/л.

Рибоводні показники досвіду показали, що зростання личинок коропа знижувалося по мірі збільшення виходу личинок. Якщо по контрольній групі вихід склав всього 5,9% з середньою масою 28,8 мг, то по першій дослідній групі ці показники відповідно були 13,3% і 35,7, а по другій - 51,5% і 11,7 мг. комплексна рибоводна оцінка випробуваних комбікормів показує, що найбільш ефективним стартовим комбікормом є СК 3-81 після СК 1-8, з яким були продовжені подальші експериментальні роботи.

Показники кількості амінокислот майже однакові у підрощеної личинки на зоопланктоні, так і підрощеної на стартовому комбікормі СК 3-81. Сума амінокислот в тілі личинок відповідно дорівнювала 616,41 і 580,5 мг/г, а сума незамінних амінокислот була більше по групі личинок які підрощувалися на комбікормі СК 3-81 і склала 264,8 мг/кг, ніж вирощених на зоопланктоні-261,21 мг/ кг.

Після проведених рибоводних і економічних аналізів найбільш ефективним виявився стартовий комбікорм СК 3-81 із заміною в ньому компонентів при виробництві на інші корми. Рибне борошно рекомендується замінити на замінник незбираного молока до 38% або повністю на крилеве борошно; сухе молоко - на рибне й м'ясокостне борошно до 100%; соєвий шрот - на соняшниковий; горох - на пшеницю повністю або на 50%; кормові дріжджі не замінюються; премікс замінюється на інші рівноцінні.

Висновки. Результати підрощування личинок коропа показали, що на штучних стартових комбікормах можна одержувати повноцінних мальків для наступного їх вирощування в ставках або садках.

Список використаних джерел

1. Рекомендації по підвищенню коефіцієнта корисної дії штучних кормів та раціональної годівлі коропових риб у ставових та тепловодних рибних господарствах / Ю.О.Желтов, В.А.Федоренко. – К.: ІРГ УААН, 1995. 14 с.

2. Шерман І.М. Ставове рибництво. К.: Урожай, 1994. 336 с.
3. Ресурсозберігаюча технологія вирощування риби у малих водосховищах / І.М.Шерман, Г.П.Краснощок, Ю.В.Пилипенко та ін. Миколаїв: Возможности Киммерии, 1996. 51 с.
4. Грициняк І.І. Науково – практичні основи раціональної годівлі риб. -К.: «Рибка моя», 2007. 306 с.

УДК: 636.09:614.31:638.16

ТЕХНОГЕННЕ ТА РАДІОАКТИВНЕ ЗАБРУДНЕННЯ МЕДУ

Гусятинська О.О., к.с-г.н., доцент, lenoksychova84@gmail.com

Ясько В.М., к.с-г.н., доцент, valentinayasko2207@gmail.com

Вороняк О.Л., здобувач, leksandrivoronak@gmail.com

Одеський державний аграрний університет

Проаналізовано техногенне та радіоактивне забруднення меду в умовах України. Встановлено, що з метою прогнозу радіоактивного забруднення бджолиного меду та обніжжя доцільно використовувати КН та КП ^{137}Cs у квітки. Найчистішим за вмістом ^{137}Cs виявився мед у вуликах-лежачах, а найбільш забруднений – у вуликах української системи, він перевищує ДР-2006 у 4,5 разів.

В умовах зростаючого техногенного забруднення природного середовища актуальною проблемою є вивчення впливу різних факторів на стан бджіл, якість і безпеку продукції бджільництва. Велика частина бджолиних сімей розміщується на техногенно забруднених територіях, тому отримана продукція бджільництва піддається значному радіонуклідному та антропогенному забрудненню.

Незважаючи на тенденцію зниження вмісту деяких шкідливих речовин у навколишньому природному середовищі, екологічна ситуація останнім часом у певних регіонах залишається несприятливою для виробництва безпечної продукції бджільництва. Найбільш забруднену продукцію отримують із вуликів, які розміщені на радіоактивно забруднених територіях, біля великих масивів лісу, перезволожених луках і пасовищах та на бідних на поживні речовини ґрунтах. Це потребує постійного контролю якості і безпеки продукції бджільництва щодо забруднення важкими металами і радіонуклідами.

З метою прогнозу радіоактивного забруднення бджолиного меду та обніжжя доцільно використовувати КН та КП ^{137}Cs у квітки, оскільки саме ці показники характеризується найменшою мінливістю [3].